

a onda pokazuje put, kojim se do nje dolazi, blagosov, koji ju prati, i na koncu odgovara na poglavite prigovore, što ih moderni etika diže protiv čistoće, te završuje kratkim pogledom na nagradu, koja čeka u nebu čiste duše. Djevičanstvo je izvanredno sredstvo čuorednoga savršenstva, ona je ideal života ljudskoga, neprocjenivo blago kršćanske religije, put, koji nam je utro sam Utemeljitelj kršćanske religije za ostvarenje vrhunaravne zadaće čovjeka. Djevičanstvo dobro pristaje svakoj dobi, svakom spolu, svakom stališu, u svako vrijeme. Napose je to dužnost katoličkoga svećenstva i redovničkoga staleža. Djevičanstvo donosi blagosov cijelomu čovječanstvu, a ženidbi i obitelji podaje svetost i plodovitost, onima pak, kojima je dužnost sprovođiti djevičanski život, ono je najjače sredstvo osobnoga posvećenja, put k sreći i blaženstvu i jaka moć, da se drugi posvetiti mogu. U ovo ratno vrijeme morati će mnoga ženska glava živjeti u djevičanstvu poradi nestašice muškaraca, pa zato dolazi u zgodan čas ova knjižica, iz koje se može razahitati, da ovo bezenstvo od nužde nije tolika nesreća za čovječanstvo, nego većma izvor mnogoga blagoslova, mira i sreće. Preporučujem.

Dr. Pazman.

Stiglismayr Joseph S. I.: Das humanistische Gymnasium und sein bleibender Wert. Ergänzungshefte zu den Stimmen der Zeit. Erste Reihe: Kulturfragen. 4. Heft. U 8° str. XII. + 156. Freiburg 1917. Herdersche Verlagshandlung. Cijena M 3.

U ovoj knjizi preuzeo si je pisac za zadaću, da svoj članak „Wird das humanistische Gymnasium durch den Weltkrieg entwertet“, što ga je objavio u časopisu „Stimmen der Zeit“, proširi i kao radnju izda, u kojoj bi se prikazala prava vrijednost obuke u klasičkim jezicima na gimnaziji. Danas se naime dižu glasovi protiv grčkoga i latinskoga, jer da nema smisla mučiti djake sa mrtvim jezicima, kojima je neko č govorio svijet, nego bolje da mjesto toga uče moderne jezike, francuski, engleski, ko-

jim jezicima danas govori svijet. Prema tomu se zahtjeva, da se dokinu obuka u klasičkim jezicima na gimnaziji, ili barem da se ograniči na minimum. No ipak nisu svi ljudi istoga mišljenja. Treba da se čuje i drugo zvono, t. j. što vele ljudi u obranu klasičke naobrazbe u gimnaziji. Pisac ispunjujući svoju zadaću polazi ovim putem. Ponajprije vadi iz povijesti svjedočanstva u prilog humanističke naobrazbe (Die humanistischen Studien und das Zeugnis der Jahrhunderte. Zatim raspravlja pisac o naobrazbi u opće, o naobrazbi u klasičkim jezicima napose i o njezinoj idealnoj (Die humanistische Bildung nach ihrem idealen Wert), i praktičnoj vrijednosti (Praktischer Wert der humanistischen Bildung). Iza toga navodi pisac prigovore protiv učenja klasičkih jezika (Die modernen Vorwürfe gegen das humanistische Gymnasium). Pisac uzornom objektivnošću važe sve te prigovore i budući da su nekoji opravdani, nastoji shodnim predlozima odstraniti manjke (Wie ist berechtigten Klagen wider des humanistische Gymnasium abzuhefen?) Posebno poglavlje posvećuje pisac važnosti ovih jezika za nauke bogoslovske (Humanistische Studien und Theologiestudium).

Stanovište pisca u ovom pitanju jest katoličko, ali se u nekim točkama slaže i sa katoličkim stručnjacima, koji su pristaše humanističke naobrazbe. I zato navodi i ove i njihove razloge prema načelu: Peritis in arte credendum est.

Ukinuće obuke u klasičkim jezicima, a i suženje obuke bilo bi za prosvjetu od teških posljedica, a po Crkvu katoličku još veće štete. Pisac ne vodi u ovom djelu polemiku, nego mirno i trijezno raspravlja o tom predmetu navodeći većinom ono, što se je o istom predmetu pisalo dosada i reklo. Bilo bi po tom veoma štetno, kad bi se u toj stvari postupalo naglo i lakoumno ili strastveno. Obuka u klasičkim jezicima je u pravomoćnom posjedu od mnogo stoljeća, pa će biti teško s razlozima u ruci lišiti ju njezina prava. Djelo ovo toplo preporučujem svim prijateljima škole i prave, solidne naobrazbe.

Dr. Pazman.